

Sygn. akt *V Ca 156/19*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 kwietnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie V Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Agnieszka Łukaszuk
------------------------	-------------------------------

po rozpoznaniu w dniu 25 kwietnia 2019 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa P. B.

przeciwko (...) Sp. z o. o. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie

z dnia 16 marca 2018 r., sygn. akt II C 6567/17

1. zmienia zaskarżony wyrok nadając mu następującą treść: zasądza od (...) Sp. z o. o. w W. na rzecz P. B. kwotę 400 (czterysta) euro wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 26 czerwca 2016 roku do dnia zapłaty,
2. zasądza od (...) Sp. z o.o. w W. na rzecz P. B. kwotę 951 zł (dziewięćset pięćdziesiąt jeden) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania w tym kwotę 900 zł (dziewięćset) złotych tytułem zastępstwa procesowego;
3. zasądza od (...) Sp. z o.o. w W. na rzecz P. B. kwotę po 480 zł (czterysta osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania w instancji odwoławczej.

Sygn. akt V Ca 156/19

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym w dniu 25 kwietnia 2017 roku powód P. B. wniósł o zasądzenie od pozwanej (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. kwoty 400 euro wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 26 czerwca 2016 do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu. W uzasadnieniu wskazano, że dochodzona kwota stanowi odszkodowanie z tytułu wynoszącego ponad 3 godziny opóźnienia obsługiwanego przez pozwaną lotu planowanego w dniu 25 czerwca 2016 roku na trasie K. - G..

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zwrot kosztów procesu według norm przepisanych, podnosząc, iż powód nie wykazał legitymacji czynnej w dochodzeniu od pozwanej przedmiotowego odszkodowania, nie udowodnił bowiem faktu odbycia przez niego lotu.

Wyrokiem z dnia 16 marca 2018 roku Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 917 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Uzasadniając swoje rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy wskazał, iż powód nie podał ciężarowi dowodu w zakresie wykazania, iż stawił się na odprawie i faktycznie odbył opóźniony lot.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia wywiódła strona powodowa zaskarżając wyrok w całości.

Powód zarzucił Sądowi Rejonowemu:

1. naruszenie przepisów prawa procesowego polegające na:

a. nie zastosowaniu art. 328 § 2 kodeksu postępowania cywilnego poprzez niewskazanie przez Sąd w treści uzasadnienia podstaw faktycznych rozstrzygnięcia oraz wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa, w zakresie, w jakim Sąd I instancji nie odniósł się merytorycznie do treści podnoszonych przez powoda zarzutów, wskazując na podstawie oddalenia powództwa brak wykazania faktu stawienia się na odprawę;

b. błędnej wykładni art. 3 kodeksu postępowania cywilnego w związku z art. 227 kodeksu postępowania cywilnego oraz art. 6 kodeksu cywilnego, poprzez błędną kwalifikację dołączonego dowodu, gdyż dowód na odbycie lotu przez powoda został przedstawiony w postaci kopii umowy z biurem podróży, a co za tym idzie udowodniona została legitymacja czynna;

c. nieprawidłowym zastosowaniu art. 233 par. 1 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie przy ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego, w tym szczególności wniosku dowodowego z przesłuchania powoda na okoliczność odbycia lotu, a tym samym jednoznacznego udowodnienia legitymacji czynnej;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego polegające na błędnej wykładni art. 3 ust. 2 rozporządzenia (WE) 261/2004 poprzez przyjęcie, iż do wykazania legitymacji czynnej niezbędne jest wykazanie potwierdzonej rezerwacji na lot oraz dowodu na fakt odbycia odprawy.

Podnosząc powyższe zarzuty powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 400 euro wraz z odsetkami od dnia 26 czerwca 2016 roku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania oraz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za obie instancje wraz z opłatą 17 zł uiszczoną tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie w całości.

Sąd II instancji nie prowadził postępowania dowodowego, zatem na podstawie art. 505¹³ § 2 k.p.c. uzasadnienie wyroku z dnia 12 czerwca 2014 r. obejmować będzie wyjaśnienie podstawy prawnej rozstrzygnięcia z przytoczeniem przepisów prawa. W postępowaniu uproszczonym apelacja może być oparta jedynie na zarzucie naruszenia prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie oraz zarzucie naruszenia przepisów postępowania, jeżeli mogło ono mieć wpływ na wynik sprawy (art. 505⁹ § 1 pkt 1 i pkt 2 k.p.c.).

Wskazać należy, iż podstawę prawną dochodzonego na gruncie niniejszego postępowania roszczenia stanowi Rozporządzenie (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiające wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylające rozporządzenie (EWG) nr 295/91 (Dz.U.UE L 2004/46/1). Rozporządzenie nr 261/2004 znajduje zastosowanie wyłącznie do pasażerów, którzy posiadali potwierdzoną rezerwację na dany lot oraz stawili się na odprawę (zgodnie z wymogami i w czasie określonym uprzednio na piśmie).

Istota zagadnienia, które zdeterminowało rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie, sprowadza się do odpowiedzi na pytanie, czy powód udźwignął ciężar dowodu i zdołał wykazać fakty, z których wywodzi skutki prawne, tj. czy udowodnił, że podróżował lotem nr (...) w dniu 25 czerwca 2016 roku z K. do G.. Pozwany twierdził, że powód nie dowiódł tej okoliczności. Sąd I instancji uznał zarzut pozwanego za zasadny przyjmując, że strona powodowa nie wykazała tym samym swej legitymacji czynnej.

Sąd Okręgowy w oparciu o art. 382 k.p.c. po ponownym i dokładnym rozważeniu dowodów zebranych w sprawie dokonał odmiennej ich oceny i na tej podstawie poczynił własne ustalenia faktyczne, które prowadzą do przyjęcia odmiennych wniosków prawnych niż poczynione przez Sąd Rejonowy w zakresie odnoszącym się do faktu odbycia przez powoda lotu opóźnionym rejssem. Zdaniem Sądu Okręgowego, zgromadzony w przedmiotowej sprawie materiał dowodowy pozwolił na uznanie, że powód był legitymowany czynnie do dochodzenia od pozwanego odszkodowania za opóźniony lot.

Sąd Okręgowy wskazuje, iż w aktach sprawy znajduje się wystawiony przez organizatora imprezy turystycznej dokument podróży (k. 7), z którego wynika, iż powód dokonał rezerwacji dwóch lotów: nr (...) z G. do K., który miał odbyć się w dniu 18 czerwca 2016 r. oraz nr (...) z K. do G., który miał odbyć się w dniu 25 czerwca 2016 r. Oba loty miały być realizowane przez pozwanego przewoźnika i okoliczności te należy uznać za zgodne z twierdzeniami strony. Dokument ten w ocenie Sądu Okręgowego stanowi dostateczny dowód potwierdzający, że rezerwacja powoda została przyjęta i zarejestrowana przez organizatora wycieczki, zaś powód uczestniczył w przedmiotowym locie. Mając bowiem na uwadze zasady doświadczenia życiowego oraz logicznego rozumowania Sąd uznał, że P. B. posiadając rezerwację na lot, stawiał się do odprawy pasażerskiej. O fakcie nieodbycia lotu z całą pewnością nie może przesądzać jedynie nieprzedłożenie przez powoda karty pokładowej. Zaznaczyć trzeba, że strona pozwana w zakresie wykazania faktu niestawienia się powoda w wyznaczonym czasie na lotnisku w K. nie przedstawiła jakichkolwiek wniosków dowodowych, ograniczając się jedynie do negacji twierdzeń przez niego przedstawionych przez powodów. Tymczasem podkreślenia wymaga, że okoliczność niestawienia się pozwanych do odprawy jest to fakt, z którego strona wywodzi dla siebie korzystane skutki prawne i ta strona obowiązana jest do wykazania tych okoliczności. Zauważyć trzeba, że pozwany jako przewoźnik lotniczy miał z całą pewnością możliwość przedstawienia listy pasażerów lotu (...) z której wynikałoby, że lot ten ostatecznie nie został wykonany na rzecz powoda, zwłaszcza w sytuacji, w której powód przedstawił dowód na okoliczność, że miał w tym locie uczestniczyć.

W tym zakresie Sąd Okręgowy podzielił zarzut apelacji dotyczący błędnej wykładni art. 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. oraz art. 6 k.c. Zdaniem Sądu Okręgowego, niezasadnym jest wymaganie od powoda zachowania karty pokładowej w celu wykazania stawienia się na odprawie. To bowiem przewoźnik lotniczy ma możliwość zweryfikowania, czy pasażer zgłosił się do odprawy i znalazł się na pokładzie. Strona powodowa trafnie wskazała na obowiązek posiadania listy pasażerów i jego podstawę prawną. Niewątpliwie obowiązek taki przewoźnik ma w trakcie podróży lotniczej, co wynika z art. 29 lit. f Konwencji o międzynarodowym ruchu lotniczym podpisanej w C. 7 grudnia 1944 r. (Dz.U. z 1959 r. Nr 35, poz. 212). Zachowanie tej listy także po zakończeniu lotu jest, w ocenie Sądu Okręgowego, również niezbędne już choćby dla realizacji celów rozporządzenia 261/2004. Warto zauważyć, że coraz powszechniejsze jest uzyskiwanie kart pokładowych drogą elektroniczną ze znacznym nawet wyprzedzeniem czasowym w stosunku do daty wylotu. W takiej sytuacji karta pokładowa (konkretnie jej wydruk, który można wygenerować w każdej chwili w dowolnej liczbie egzemplarzy, także ex post) nie może stanowić dowodu, że pasażer zgłosił się do odprawy i znalazł się na pokładzie. Już choćby ze względu na powszechne stosowanie tej praktyki istnieje potrzeba korzystania przez przewoźników z innych sposobów weryfikacji omawianych okoliczności. Przemawia za tym także treść art. 205 b ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze, w którym ustanowiono szczególny tryb rozpatrywania roszczeń pasażerów o wypłatę odszkodowania w postępowaniu przed Prezesem Urzędu Lotnictwa Cywilnego. Przepis art. 16 ust. 2 rozporządzenia 261/2004 stanowi, że każdy pasażer może wnieść do każdego organu wyznaczonego na podstawie ust. 1 lub do każdego innego właściwego organu wyznaczonego przez Państwo Członkowskie, skargę na naruszenie niniejszego rozporządzenia. Stosownie do powyższego obowiązkiem każdego Państwa Członkowskiego, w tym Polski, było wyznaczenie organu, którego zadaniem była realizacja postanowień rozporządzenia. W wykonaniu powyższych zaleceń doszło do nowelizacji ustawy z dnia 2 lipca 2002 r. Prawo lotnicze. W art. 205a ust. 2 Prawa lotniczego ustalono, iż Prezes Urzędu Lotnictwa

Cywilnego kontroluje przestrzeganie przepisów m.in. rozporządzenia nr 261/2004/WE, a w szczególności rozpatruje skargi, o których mowa w art. 16 ust. 2 rozporządzenia nr 261/2004/WE.

Jeśli zatem pasażer korzysta z tej drogi dochodzenia swoich roszczeń, to w świetle art. 205 b ust. 3 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze, ma obowiązek dołączenia do skargi jedynie kopii potwierdzonej rezerwacji na dany lot, nie ma tam zaś mowy o karcie pokładowej. Ponadto art. 205b ust. 5 Prawa lotniczego stanowi, że „ciężar udowodnienia, że uprawnienia przysługujące pasażerowi na podstawie przepisów, o których mowa w art. 205a ust. 1, nie zostały naruszone, obciąża przewoźnika lotniczego”. Doktryna wskazuje, że przepis ten został wprowadzony „w celu ułatwienia dochodzenia swych praw pasażerom”. Stanowi on „domniemanie, że prawa pasażerów związane z odmową przyjęcia na pokład albo odwołaniem lub opóźnieniem lotu zostały naruszone przerzucając ciężar przeciwdowodu na przewoźnika” (tak Konert (w:) Prawo lotnicze. Komentarz, Art. 205b, pod red. M. Żylicza, Warszawa 2016, s. 836). Mając na uwadze, że sądowa droga dochodzenia niniejszego roszczenia jest równoprawną alternatywą, wymagania dowodowe stawiane podróżnemu w tym postępowaniu nie mogą być dalej idące.

W konsekwencji, w ocenie Sądu Okręgowego należało uznać, że w świetle załączonych do pozwu dokumentów, strona powoda wykazała legitymację czynną w dochodzeniu od pozwanej odszkodowania za opóźniony lot na podstawie przepisów Rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. Powód przedstawił bowiem dokument podróży, w którym wskazano, że powód zarezerwował miejsca na lot nr (...) z K. do G., który miał odbyć się w dniu 25 czerwca 2016 r. Jednocześnie Sąd Okręgowy uznał, że powód nie miał obowiązku przedstawienia karty pokładowej. W tym zakresie uzasadniony okazał się zarzut dotyczący naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 233 k. p. c. jak również art. 3 ust. 2 wskazanego rozporządzenia.

Sąd Okręgowy zważył, że pozwany w toku postępowania kwestionował jedynie legitymację czynną powoda. Nie zaprzeczył on natomiast okoliczności, że lot z K. do G. nr (...) był opóźniony o ok. 10 godzin. Pozwany nie wykazywał również, by zaistniała przesłanka egzoneracyjna, tj., by do opóźnienia doszło z uwagi na zaistnienie nadzwyczajnych okoliczności, których nie można było uniknąć pomimo podjęcia wszelkich racjonalnych środków, a które mogłyby skutkować oddaleniem powództwa. W tym stanie rzeczy zdaniem Sądu Okręgowego powód w sposób wystarczający wykazał, że ziściły się przesłanki do przyznania mu odszkodowania na podstawie art. 7 powołanego rozporządzenia. Leciał bowiem lotem opóźnionym o ok. 10 godzin, a dystans mieścił się w przedziale od 1.500 do 3.500 kilometrów co uzasadniało zasądzenie na jego rzecz odszkodowania w wysokości 400 euro.

W przedmiocie odsetek orzeczono na podstawie art. 481 §1 k.c. zgodnie z żądaniem pozwu, zasądzając odsetki od dnia 26 czerwca 2016 r., tj. od dnia następującego po dniu, w którym odbył się opóźniony lot. W tym zakresie należy wskazać, że odszkodowanie wynikające z przepisów Rozporządzenia 261/2004 przysługuje pasażerom opóźnionego lotu w określonej wysokości z mocy prawa w sytuacji zaistnienia opóźnienia bądź odwołania lotu. W związku z powyższym roszczenie dotyczące odszkodowania jest wymagalne już następnego dnia po dacie zaistnienia zdarzenia uprawniającego do wypłaty odszkodowania i w związku z tym żądanie powodów w tym zakresie okazało się zasadne.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy stwierdził, że zachodzą podstawy do uwzględnienia apelacji, wobec czego na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok uwzględniając żądanie pozwu.

Konsekwencją wydania orzeczenia reformatoryjnego całości jest zmiana rozstrzygnięcia także w przedmiocie kosztów postępowania za I instancję. O kosztach postępowania przed Sądem Rejonowym Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. art. 98 § 1 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sporu. Na koszty te złożyły się opłata od pozwu w wysokości 30 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika ustalone zgodnie z § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych w brzmieniu z dnia wniesienia pozwu.

O kosztach postępowania w instancji odwoławczej Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k. p. c. § 1. Na koszty te złożyły się opłata od apelacji w wysokości 30 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika profesjonalnego ustalone na podstawie § 10 ust. 1 pkt. 1

w zw. z § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r.

w sprawie opłat za czynności radców prawnych w brzmieniu obowiązującym w dacie wniesienia apelacji.